

Byggarbetare övar i Skatteskrapan

Larmet går och som på given signal går alla byggarbetare mot trapphuset. Raska fötter i rejäla kängor klampar neråt för att komma ut. "Brutet ben på våning åtta!" skallar en röst. "Räddningstjänsten är på väg!" hörs en annan. Det är utrymningsövning i före detta Skatteskrapan i Stockholm, en av de mer komplexa byggarbetsplatserna i landet i dag.

Bygget äger rum i Skanskas regi på uppdrag av ägaren Svenska Bostäder. Skanska är en stor och erfaren aktör i byggbranschen, men även med deras mått mätt är byggplatsen ovanligt komplex. Anna Ösund, Skanskas kvalitets-, miljö- och arbetsmiljöansvariga för bygget i Skrapan, menar att orsaken är att användningsområdet för huset ändras så markant.

– Från att ha varit kontor ska det bli studentbostäder med toaletter, avlopp och bredband. För att åstadkomma det tar vi upp hål överallt, vilket i sin tur gör hela huset till en gigantisk skorsten. Draget i huset skapar grogrund för eld att sprida sig om den skulle komma lös.

27 våningar hög

Att Skrapan är 27 våningar hög med fyra plan under markytan är en annan aspekt

Utrymningsövningen, som Utvägen arrangerar tillsammans med Räddningstjänsten, är ett led i det omfattande säkerhetsarbetet.

som gör byggplatsen speciell. Att ta sig ut vid en brand är inte helt lätt.

Räddningstjänstens stegbil närmar sig och upp till åttonde våningen hissas en korg med en räddande brandman. Precisionsarbetet att lägga korgen så nära fasaden som möjligt går hyfsat. En kraftig byggarbetare med fingerat brutet ben dras över i korgen från ett vidöppet fönster. Pulsen slår. Det är långt ner till marken.

Enligt Anna Ösund går man igenom

nödlägesberedskapen på byggen normalt vid byggstart och sedan behandlas inte frågan mer. I Skrapan är säkerhetsatsningen betydligt större och mer kontinuerlig.

Redan från början insåg Svenska Bostäder att riskerna för bygget krävde stor strategisk insats. I nära samverkan med Stockholms brandförsvaret och Utvägen har säkerhetsbehoven kartlagts och åtgärder vidtagits för att leva upp till en så säker arbetsplats som möjligt. Utrymningsstryggheten är en viktig punkt. Larm, brandavskiljare och hantering av gas och byggmaterial är andra.

Rökdykare övar

Utrymningsövningen, som Utvägen arrangerar tillsammans med Räddningstjänsten, är ett led i det omfattande säkerhetsarbetet. Att Räddningstjänsten deltar gör övningen speciell.

I källaren ligger röken tjock. Två man saknas, de ska finnas därinne. Rökdykarna går in med luftpaket på ryggen och masker för ansiktena. Att se något måste vara omöjligt. Hur ska de hitta någon därinne, de känner ju inte ens till lokalerna?

Håkan Ferm på Katarina brandstation menar att en storskalig övning som den här är ovanlig.

– Ur Räddningstjänstens perspektiv är övningar i verkliga miljöer väldigt bra. Rökdykare måste öva fyra gånger per år för att få fortsätta sitt yrke. Vanligen äger de rum

Forts sid 2

”Det räcker inte att bara följa lagen”

Att följa lagens föreskrifter gällande säkerhet och utrymning är en självklarhet för många. På SAKAB i Kumla sträcker sig säkerhetsarbetet betydligt längre än så. Här ses lösningarna över in i minsta detalj för att skapa bästa tänkbara resultat utifrån personalens bekvämlighet och trygghet.

Mia Jameson, smakchef (säkerhets-, miljö-, arbetsmiljö- och kvalitetschef) på SAKAB, förklarar att lagen bara anger miniminivån för säkerheten.

– För att göra något bra räcker det inte att bara följa lagen. Vi tittar på behoven i vår verksamhet och skapar bästa möjliga lösningar utifrån hur det verkligen ser ut, säger hon.

Hon nämner ett exempel som rör en utrymningsväg. En spiraltrappa på hög höjd finns där som lagen kräver, men den är väldigt obehaglig att gå nerför. Strävan är att göra den så trygg att alla ska känna sig bekväma att använda den.

Mia Jameson är smakchef (säkerhets-, miljö-, arbetsmiljö- och kvalitetschef) på SAKAB i Kumla.

Avtal med Utvägen

SAKAB i Kumla behandlar och utvinner energi ur farligt avfall. Eftersom miljö och säkerhet är en del av företagets verksamhet, och har varit det sedan starten 1969, har

de lång erfarenhet på området. Nu har de ett avtal med Utvägen gällande utrymningssystem. Utvägen ser kontinuerligt över utrymningsvägarna och kommer med förbättringsförslag. Mia Jameson menar att de själva visserligen kontrollerar att inga vägar är blockerade men att de vill ha professionell hjälp för att hitta de absolut bästa lösningarna.

– Utvägen har erfarenheten och kunskapen som krävs för att veta vilka lösningar som finns på marknaden och vad som är bäst för just våra behov.

Fakta

SAKAB är Sveriges ledande expert på farligt avfall. Anläggningen i Kumla är en komplett anläggning för miljöriktigt omhändertagande av farligt avfall. Här finns laboratorium, högtemperaturförbränning, marksanering, våtkemisk behandling, behandling av ljuskällor, kvicksilverbehandling och deponi för farligt avfall.

Forts fr sid 1

i våra egna lokaler. Att vara ute i verkligheten är så mycket bättre.

Bäst effekt tycker han övningen får om den sker helt oförberett.

Stark delaktighet

Skanska förvarnade sin personal om att övningen skulle äga rum någon gång under

veckan, men inte exakt när. Anna Ösund menar att en helt oförberedd övning var utsluten med tanke på de hisnande höjderna och risken att falla, eller om någon för den delen skulle gripas av panik och hoppa.

När alla är räddade, personalen räknad och brandbilarna lämnat platsen är övningen över. Nu utvärderas alla moment.

Anna Ösund är mer än nöjd.

– Effekterna var så mycket större och bättre än jag vågade hoppas på innan. Alla känner sin delaktighet. Vid ett skarpt läge är det viktigt att alla tar ansvar och är förberedda på vad de ska göra. Att öva under verkliga förhållanden är bästa sättet att förbereda sig.

Fakta

- Bygget i gamla Skatteskrapan startade 2005 och beräknas vara färdigt i augusti 2007.
- Cirka 300 byggarbetare finns dagligen på bygget.
- Svenska Bostäder äger byggnaden. Syftet är att renovera och bygga om huset till studentbostäder, samt uppföra en ny byggnad på södra sidan sammanbyggd med skyskrapan. I den nya byggnaden ska studentlägenheter såväl som vanliga bostadslägenheter, kontor och butiker rymmas.

Rikstäckande brandskyddsarbete

Nu genomför Arbetsmiljöverket systematiskt brandskyddsarbete på samtliga tjugo kontor i landet. Att satsningen är rikstäckande beror på att verket bestämt sig för att jobba enhetligt med frågan. Inget kontor är för litet, alla ska ha ett fullgott brandskydd.

Bengt Gustavsson, lokal- och säkerhetsansvarig på Arbetsmiljöverket, menar att det visserligen kan verka överdrivet att genomföra ett så omfattande brandskyddsarbete på de mindre kontoren. Att ha ett fullgott brandskydd är dock av lika stor vikt överallt.

– Frågan är så viktigt att inga prioriteringar kan göras, säger Bengt Gustavsson.

Dessutom menar han att den interna kommunikationen för säkerhetsarbetet generellt blir lättare när alla står på samma plattform, både vad gäller kunskap och genomgångna lokaler.

– Har vi träffar eller diskussioner på riksnivå behöver vi inte fundera över eventuella olikheter i förkunskaper, eftersom alla har enats i samma system.

Trygga personalen

För Arbetsmiljöverket är det självklart att följa de regler och lagar som finns på området. Målet framför andra är ändå att ha ett fullgott brandskydd för att trygga per-

Bengt Gustavsson är lokal- och säkerhetsansvarig på Arbetsmiljöverket

sonalen, likväl som lokaler och inventarier. För det ändamålet anlitas Utvägen som sakkunnig på området.

Samarbetet med Utvägen inleddes i höstas. Just nu inventeras och dokumenteras nuvarande brandskydd och eventuella behov av åtgärder kommer att presenteras. Om ett par veckor drar utbildningen av ett femtiotal brandskyddsansvariga och utrymningsledare igång.

I vissa lokaler har Arbetsmiljöverket redan genomfört utrymningsövningar, resterande övningar sker i Utvägens regi under nästa år. För att sedan upprätthålla det fullgoda brandskyddet kommer årliga kontroller att göras.

Övergripande aktör

Bengt Gustavsson menar att uppdraget är omfattande och att en övergripande aktör krävs.

– Utvägens roll är att hålla ihop det systematiska brandskyddsarbetet åt oss. Malarna de använder gör det lätt att anpassa alla olika kontor till samma system. Dessutom präglas samarbetet av god dialog och bra kontakter.

Han ser fram emot fullgott brandskydd med dokumentation som tål att granskas.

Fakta AV

Arbetsmiljöverket (AV) bildades 2001. Detta skedde genom att Yrkesinspektionen och Arbetarskyddsstyrelsen gick samman och bildade en myndighet. AV har regeringens och riksdagens uppgift att se till att arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningar följs. Målet är att minska riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetslivet och att förbättra arbetsmiljön både när det gäller fysisk, psykisk som social och arbetsorganisatorisk synpunkt.

De största bränderna 2005

Många stora bränder inträffade under 2005, bland annat i centrala Sundsvall, Gävle och Kristianstad. Jämfört med 2004 har totala antalet brandskador minskat med 9 procent. Inom näringsliv och industri minskade antalet brandskador med 800 skador mellan åren 2004 och 2005.

10 största bränderna 2005

Brand	Ersättning i mkr
1. Hotell, Gävle	106
2. Bostäder, affär Kristianstad	86
3. Affärer, industri, Borlänge	68
4. Bostäder, affär, Sundsvall	63
5. Lagerlokal, Göteborg	58
6. Skola, Lessebo	49
7. Industri, Stockholm	40
8. Plastfabrik, Karlskoga	39
9. Skola, Linköping	22
10. Travbana, Kramfors	21

Källa: Brandskyddsföreningen

Bränder kostade 600 miljoner mer 2005

Försäkringsbolagen rapporterade 32 300 brandskador under 2005. Det kostade dem cirka 3,8 miljarder kronor. Det är en kostnadsökning med 20 procent jämfört med 2004 visar statistik från Svenska Brandskyddsföreningen.

Cirka 6 800 av skadorna inträffade i industri och näringsliv. Det är i den kategorin som bränderna kostar mest. I fjol kostade de 2,5 miljarder, en ökning med 400 miljoner kronor från året innan.

Det stora antalet bränder inträffade i bostäder. 25 500 lägenheter och villor drabbades till en kostnad av 1,3 miljarder kronor.

Öppna utbildningar i Kalmar

Utvägen i Kalmar arrangerar öppna utbildningsdagar för dem som ska arbeta med brandskydd och säkerhet. Alla företag oavsett bransch och storlek är välkomna.

Det var premiär för de öppna utbildningarna tidigare i höstas. Då deltog ett trettiotal personer från helt olika verksamheter som industri, kontor, kommuner och fastighetsbranschen.

– Med de öppna utbildningarna ger vi företag möjlighet att specialutbilda endast en eller ett fåtal medarbetare. Att anlita Utvägen för ett skraddarsytt uppdrag på företaget är naturligtvis det bästa alternativet, men för ett fåtal personer blir en utbildningsdag hos oss ett alternativ, säger Micke Leijon på Utvägen Kalmar.

Han menar att upplägget är användbart när till exempel en nyanställd inte har varit med i ett tidigare brandskyddsarbete men ändå behöver kompetensen. Eller för mindre företag som inte har behov av stora

genomgångar på kontoret, utan likaväl kan ta till sig kunskapen utanför huset. Dessutom ges tillfälle att knyta kontakter och utbyta erfarenheter med de som jobbar med samma frågor fast på andra företag.

Ny utbildning i vår

Under utbildningarna, som ägde rum i september och oktober i Kalmar och Växjö, var huvudämnena att öka medvetenheten om den nya lagstiftningen liksom om risker, skydd mot olyckor och systematiskt brandskyddsarbete. För att få in praktik genomfördes även brandskyddskontroller på två hotell i de båda städerna, med fingerade brister.

Responsen var genomgående god. Enligt Micke Leijon kommer nästa tillfälle till våren. Förhoppningen är att utbildningar ska kunna hållas även i första hjälpen och hjärt-lungräddning.

Livsfara om personalen saknar brandutbildning

Den 14 november kom Haverikommissionens rapport

om branden på Hotell Borgholm den 9 april 2004. I branden dog två personer och sex personer skadades. Haverikommissionen konstaterar att en gäst som tar in på hotell saknar möjligheter att själv bedöma hur bra brandskyddet är.

Svenska Brandskyddsföreningen konstaterar att brandskydd i den här typen av verksamheter aldrig kan bygga på att räddningstjänsten ska hjälpa människor ut. Utrymningen ska fungera ändå och det kan den bara göra om hotellägaren och personalen har utbildning i och förståelse för hur brandskyddet ska fungera.

Källa: Svenska Brandskyddsföreningen

Utvägen i Kalmar, under ledning av Mikael Leijon, arrangerar öppna utbildningar för personer som ska arbeta med brand- och utrymnings säkerhet.

Gör din egen brandskyddskontroll hemma inför julen

Var framförallt försiktig med levande ljus under advent och julen, så att du inte råkar ut för något tillbud. Glöm inte att byta batterier och kolla funktionen i brandvarnaren till första advent, kontrollera också att din brandsläckare är laddad och står på grönt samt att din brandfilt finns på plats.

Utvägen vill också passa på att önska alla våra läsare en God Jul och Gott Nytt År!

Utvägen arbetar rikstäckande och finns på 20 platser i landet. Huvudkontoret ligger i Uppsala. Utvägen har specialiserat sig på utrymnings-säkerhet och har under cirka 25 år skaffat sig ett gediget kunnande i utrymningsfrågor. På vår hemsida www.utvagen.se finner du din närmaste Utvägenrepresentant.

utvägenytt

Produktion
IFK Media, 08-660 40 36
Repro och tryck
Bomastryck nov 2006

Ansvarig utgivare
Per Öster, VD

Huvudkontor
Utvägen AB
Box 64
Sägargatan 10
751 03 Uppsala
Tel 018-56 80 80
Fax 018-56 80 90
E-post info@utvagen.se
Internet www.utvagen.se

